

LOV 1992-06-19 nr 60: Lov om skogsdrift m.v. i statsallmenningene.

DATO: LOV-1992-06-19-60
DEPARTEMENT: LMD (Landbruks- og matdepartementet)
PUBLISERT: I Nr. 12
IKRAFTTREDELSE: 1993-01-01
SIST-ENDRET: LOV-2007-06-29-81 fra 2008-01-01
SIST-ENDRET: LOV-2005-05-27-31 fra 2006-01-01
ENDRER:
SYS-KODE: BG14c
NÆRINGSKODE: 12
KORTTITTEL: Statsallmenningsloven – statsalml.

INNHold

Lov om skogsdrift m.v. i statsallmenningene.

Kapittel 1. Forvaltning og administrasjon.

- § 1-1. (Statens skogforvaltning)
- § 1-2. (allmenningsstyret)
- § 1-3. (allmenningsstyrets oppgaver og myndighet)
- § 1-4. (allmenningskasse, allmenningsfond, regnskap)
- § 1-5. (årsmøte)
- § 1-6. (årsmøtets saker og myndighet)

Kapittel 2. Virkesrett.

- § 2-1. (vilkår for virkesrett)
- § 2-2. (virkesrettens innhold)
- § 2-3. (salg, fraskrivelse, avløsning)
- § 2-4. (forpaktning)
- § 2-5. (virkesrettsregister, eierskifte m.v.)
- § 2-6. (bortfall av virkesrett)
- § 2-7. (tildeling og utvisning ved enkeltpersondrift)
- § 2-8. (avgifter)
- § 2-9. (andre driftsformer)
- § 2-10. (bruk og behandling av mottatt virke, anvendelse av ytelser fra allmenningen)
- § 2-11. (omgjøring av tildeling, tilbakelevering, erstatning)
- § 2-12. (gjenoppføring og utbedring av bygninger etter brann eller annen skade – forholdet til forsikring)
- § 2-13. (bygninger som ikke tjener noe aktuelt jordbruksmessig behov)
- § 2-14. (føderådsbygninger)
- § 2-15. (driftsbygninger for utvidet produksjon)
- § 2-16. (virkesrett i flere allmenninger)
- § 2-17. (bruksregler)
- § 2-18. (utarbeidelse og godkjenning av bruksregler)
- § 2-19. (forholdet mellom bruksregler og vedtekter etter fjellovens § 14)
- § 2-20. (kunngjøring, ikrafttredelse og endring av bruksregler)

§ 2-21. (behandling av spørsmål om virkesrett)

§ 2-22. (betaling for ytelser)

Kapittel 3. Valg av allmenningsstyre.

§ 3-1. (alminnelige regler om stemmerett)

§ 3-2. (stemmerettens innhold, stemmegivning og fullmakt til å avgi stemme)

§ 3-3. (valgbarhet)

§ 3-4. (bortfall av valgbarhet i valgperioden, innkalling av varamedlem)

§ 3-5. (tidspunkt for valget, antall som skal velges, funksjonstid)

§ 3-6. (plikt til å motta valg, fritak)

§ 3-7. (valgkomité, forslag på styremedlemmer og varamedlemmer, motforslag)

§ 3-8. (manttall)

§ 3-9. (klage over mantallet)

§ 3-10. (gjennomføring av valget)

§ 3-11. (protokollføring)

§ 3-12. (omkostningene ved valget)

Kapittel 4. Forskjellige bestemmelser.

§ 4-1. (begrensninger i utøvelsen av bruksrettene)

§ 4-2. (jordskifte)

§ 4-3. (skogbruksplan)

§ 4-4. (fordeling av inntekter etter fjelloven)

§ 4-5. (overføring av statsallmenning til administrasjon som bygdeallmenning hva skogsdrift og virkesrett angår)

§ 4-6. (forkynnelse, forliksklage, stevning m.v.)

§ 4-7. (forskrifter)

§ 4-8. (departementets godkjennelsesmyndighet og avgjørelser)

§ 4-9. (straff og påtale)

§ 4-10. (ikrafttredelse)

§ 4-11. (overgangsregler)

Lov om skogsdrift m.v. i statsallmenningene.

Jf. lov 6 juni 1975 nr. 31 og lov 27 mai 2005 nr. 31.

Kapittel 1. Forvaltning og administrasjon.

§ 1-1. (Statens skogforvaltning)

Skogsdriften i statsallmenninger forvaltes av Statens skogforvaltning i samråd med allmenningsstyret etter retningslinjer gitt av departementet, og slik som bestemt i § 1-3.

§ 1-2. (allmenningsstyret)

For statsallmenninger hvor virkesrett ligger til jordbrukseiendommer, jfr. kapittel 2, skal det være et allmenningsstyre, med mindre departementet på anmodning fra et flertall av de virkesberettigede har bestemt noe annet.

Allmenningsstyret skal bestå av fra tre til syv medlemmer. Antallet styremedlemmer og varamedlemmer fastsettes i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 2-17. Allmenningsstyret er

beslutningsdyktig når flertallet av medlemmene møter. Allmenningsstyre med tre medlemmer er likevel bare beslutningsdyktig når alle medlemmene møter. Ved likt stemmetall gjør lederens stemme utslaget.

Allmenningsstyre velges etter bestemmelsene i kapittel 3. Styret velger selv leder og nestleder for to år om gangen. Godtgjørelse til medlemmene utredes av allmenningskassen.

Det skal føres møtebok for allmenningsstyrets møter. Møteboken skal oppbevares på betryggende måte.

§ 1-3. *(allmenningsstyrets oppgaver og myndighet)*

Allmenningsstyret representerer de virkesberettigede i allmenningen, og har til oppgave å ivareta deres felles interesser.

Styret skal avggi uttalelser om spørsmål som etter denne lov eller andre lover skal forelegges det til uttalelse, eller som blir forelagt det av departementet eller Statens skogforvaltning.¹ Styret har rett til å få uttale seg i spørsmål av betydning for virkesretten i allmenningen, og til selv å ta opp slike spørsmål.

Allmenningsstyret har innen rammen av lov og bruksregler alminnelig myndighet til å avgjøre spørsmål på vegne av de virkesberettigede og med bindende virkning for disse.

Allmenningsstyrets avgjørelser kan ikke påklages.

1 Statskog.

§ 1-4. *(allmenningskasse, allmenningsfond, regnskap)*

Avgift etter § 2-8 annet ledd går inn i en allmenningskasse som disponeres av allmenningsstyret og som dette besørger ført regnskap for.

Allmenningens øvrige inntekter knyttet til skogsdriften går inn i et allmenningsfond som disponeres av allmenningsstyret og skogforvaltningen i fellesskap, etter departementets nærmere bestemmelse. Skogforvaltningen fører regnskap for fondet. Utskrift av regnskapet skal hvert år meddeles allmenningsstyret så snart regnskapet er fastsatt.

Departementet kan bestemme at det for en allmenning ikke skal være allmenningsfond. Når slik bestemmelse er truffet, er staten forpliktet til å sørge for at de virkesberettigedes behov for trevirke blir dekket helt ut til enhver tid.

Endret ved lov 17 juli 1998 nr. 56 (ikr. 1 jan 1999).

§ 1-5. *(årsmøte)*

Årsmøte skal holdes av de virkesberettigede hvert år innen utgangen av april måned. Det kan likevel bestemmes i bruksreglene at årsmøte bare skal avholdes hvert annet år i forbindelse med valg av allmenningsstyre. Årsmøtet skal kunngjøres på betryggende måte med minst tre ukers varsel.

Allmenningsstyrets årsmelding og regnskap skal, sammen med sakliste for årsmøtet og eventuelt valgkomiteens forslag til styremedlemmer og varamedlemmer, jfr. § 3-7, legges ut til gjennomsyn for de virkesberettigede senest tre uker før årsmøtet holdes og med kunngjøring om utleggelsen. Departementet har rett til å la seg representere på årsmøtet uten stemmerett.

Årsmøtet ledes av en møteleder som velges av årsmøtet. Møtet er lukket, med mindre det selv bestemmer noe annet.

For årsmøteforhandlingene og allmenningsstyret skal det føres en protokoll, som oppleses ved møtets slutt og undertegnes av to dertil valgte møtedeltagere.

§ 1-6. (årsmøtets saker og myndighet)

Årsmøtet skal:

1. Avgi uttalelse til allmenningsstyrets årsmelding og til regnskapene for allmenningsfondet og for allmenningskassen, jfr. § 1-4, og eventuelt treffe bestemmelse om revisjon av regnskapet for allmenningskassen.
2. Velge allmenningsstyre og valgkomité etter bestemmelsene i kapittel 3.
3. Fastsette godtgjørelse for medlemmene av allmenningsstyret.
4. Avgi uttalelse i saker som noen med møterett ved skriftlig henvendelse til allmenningsstyret senest én uke før årsmøtet holdes, har krevd behandlet.
5. Avgi uttalelse i andre saker som fremlegges av allmenningsstyret.

Årsmøtet har ingen beslutningsmyndighet i andre saker enn valg av allmenningsstyre og valgkomité og fastsettelse av godtgjørelse for allmenningsstyrets medlemmer og eventuelt å treffe bestemmelser om revisjon av regnskapet for allmenningskassen. Uttalelser fra årsmøtet er veiledende og binder ikke allmenningsstyret.

Kapittel 2. Virkesrett.

§ 2-1. (vilkår for virkesrett)

Rett til trevirke (virkesrett) i statsallmenning ligger til jordbrukseiendommer innen det bygdelag som fra gammel tid har utøvd virkesrett i allmenningen.

Med jordbrukseiendommer forstås eiendommer som etter dyrket areal, beliggenhet, bebyggelse og bruk har karakter av jordbruk. For bureisingsbruk stilles ikke krav om eksisterende bebyggelse.

§ 2-2. (virkesrettens innhold)

Eier av eiendom med tilliggende virkesrett kan bare utøve retten til dekning av eiendommens behov ved jordbruksmessig drift. Retten skal kunne utøves på en måte som til enhver tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturlig etter tiden og forholdene.

Er allmenningens avkastning utilstrekkelig til dekning av det samlede virkesbehov, skal det foretas en forholdsmessig avkorting.

§ 2-3. (salg, fraskrivelse, avløsning)

Virkesrett i statsallmenning kan ikke ved salg eller på annen måte skilles fra den jordbrukseiendommen som retten tilligger. Virkesretten kan heller ikke fraskrives, leies bort uten i forbindelse med forpaktning av den berettigede eiendom, eller kreves avløst mot vederlag.

§ 2-4. (forpaktning)

Ved forpaktning av eiendom med tilliggende virkesrett, skal det fremgå av en forpaktningsavtale om forpakteren helt eller delvis skal utøve bruksrett¹ i allmenningen. Virkesretten kan ikke utøves av forpakteren hvis ikke forpaktningsavtalen har minst to års varighet.

Leieforhold som ikke er forpaktning etter lov av 25. juni 1965 nr. 1 om forpaktning, gir ikke leietakeren noen virkesrett i allmenningen.

Endret ved lov 21 des 2001 nr. 117 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 21 des 2001 nr. 1475).

1 Dette ordet lød «virkesrett» før paragrafen ble endret.

§ 2-5. (virkesrettsregister, eierskifte m.v.)

Det skal for hver statsallmenning føres et register over eiendommer med tilliggende virkesrett. Registeret skal inneholde opplysninger om dyrket areal, om foretatte tildelinger av ytelser fra allmenningen og hvem som til enhver tid utøver virkesretten.

Virkesrettsregisteret er grunnlaget for manntallet ved valg av allmenningsstyre, jfr. kapittel 3.

Ved eierskifte og ved andre begivenheter som medfører endringer med hensyn til utøvelse av virkesretten eller stemmerett ved allmenningsstyrevalg (forpaktning, fraflytting, avvikling eller gjenopptagelse av jordbruksdrift, inngåelse eller oppløsning av ekteskap, dødsfall m.v.), skal det gis underretning til allmenningsstyret.

Endret ved lov 21 des 2001 nr. 117 (ikr. 1 jan 2002 iflg. res. 21 des 2001 nr. 1475).

§ 2-6. (bortfall av virkesrett)

Virkesretten faller bort:

1. Hvis jordbruksdriften på eiendommen blir lagt ned, og
 - a) jorden tas i bruk til annet formål, eller
 - b) blir liggende nede i et sammenhengende tidsrom av fem år.
2. Hvis eiendommen ved frasal, annen frivillig avståelse, ekspropriasjon eller omdisponering mister sin karakter av jordbruk etter § 2-1 annet ledd.

Gjenopptas jordbruksdriften på en eiendom hvor virkesretten er falt bort etter første ledd nr. 1, gjelder § 2-1 tilsvarende for ny virkesrett. For behandlingen av spørsmål om bortfall av bruksrett gjelder § 2-21.

§ 2-7. (tildeling og utvisning ved enkeltpersondrift)

Når de virkesberettigede selv er berettiget til å drive ut virke i allmenningen (enkeltpersondrift), kan avvirkning bare foretas etter tildeling fra allmenningsstyret og utvisning fra Statens skogforvaltning.

I allmenninger hvor det ikke er allmenningsstyre, foretas både utvisning og tildeling av Statens skogforvaltning.

Virkingen av en gitt utvisning faller bort ett år etter at den ble gjort kjent for den virkesberettigede, hvis ikke tidsfristen på grunn av driftsforholdene eller av andre særlige grunner blir forlenget til to år. Etter utløpet av fristen kan det utviste virket ikke felles uten at ny utvisning er gitt. Felt virke som befinner seg i allmenningen eller på opplagsplass som disponeres av allmenningen, og som den virkesberettigede ikke har fjernet innen en gitt frist, kan allmenningsstyret forføye over. Den virkesberettigede kan ikke som følge av slik forføyning kreve betaling for hogst og fremdrift, og heller ikke refusjon av betalte avgifter, jfr. § 2-8.

Endret ved lov 5 sep 2003 nr. 91 (ikr. 1 mars 2004 iflg. res. 5 sep 2003 nr. 1118).

§ 2-8. (avgifter)

Når virkesretten utøves ved utvisning etter § 2-7, skal skogfond etter skogbrukslova kapittel 4 innbetales til Statens skogforvaltning eller til allmenningsstyret innen en frist som fastsettes i forbindelse med at den virkesberettigede underrettes om tildelingen.

Foruten skogfond etter skogbruksloven, kan de virkesberettigede pålegges å betale en avgift til dekning av godtgjørelse til allmenningsstyrets medlemmer, utgifter i forbindelse med styrevalg og allmenningsstyrets utgifter med administrasjon av virkesretten, i forhold til tildelt kvantum.

I den utstrekning det ikke ved salgshogst, offentlige bidrag eller på annen måte kan skaffes midler til nødvendige investeringer og til skogkultur, kan de virkesberettigede pålegges å betale en særskilt avgift til slike formål, i forhold til tildelt kvantum.

Avgift som nevnt i annet og tredje ledd fastsettes, utlignes og kreves inn av allmenningsstyret, i den utstrekning bestemmelser ikke er fastsatt i bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 2-17. Med mindre annet er bestemt, foretas ikke tildeling før pålagt avgift er betalt.

Endret ved lov 27 mai 2005 nr. 31 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 27 mai 2005 nr. 487).

§ 2-9. (andre driftsformer)

Departementet kan bestemme at virkesrett i statsallmenning skal utøves på annen måte enn etter § 2-7. Det kan således bestemmes at virket skal drives ut og eventuelt foredles for allmenningens regning (fellesdrift), mot at de virkesberettigede gis adgang til å kjøpe det virket de tilkommer med et prisavslag som tilsvarende rotverdien (virkesrabatt).

Også andre driftsformer kan bestemmes, når det påses at de virkesberettigede gis adgang til kjøp av virke på vilkår som nevnt i første ledd.

Før det treffes bestemmelse etter første eller annet ledd, må de bruksberettigede ved avstemning på årsmøtet ha sluttet seg til ordningen med vanlig flertall av de avgitte stemmer. Ved avstemning gjelder bestemmelsene i §§ 3-1 og 3-2 vedrørende stemmerett, stemmegivning og fullmakt til å avgi stemme.

§ 2-10. (bruk og behandling av mottatt virke, anvendelse av ytelser fra allmenningen)

Mottatt virke må behandles forsvarlig, og skal benyttes innen rimelig tid.

Før øvrig plikter de virkesberettigede å anvende virke og andre ytelser fra allmenningen til det formål som er forutsatt ved tildelingen. Salg og enhver annen forføyning eller anvendelse til andre formål uten etter samtykke fra allmenningsstyret er forbudt.

Før salg av bygninger som mottatt virke er benyttet til, eller som det er gitt pengetilskudd til istedenfor virke, skal allmenningsstyret underrettes. Dette gjelder likevel ikke når bygninger selges sammen med den eiendom virkesretten ligger til eller en del av denne som oppfyller vilkårene for virkesrett etter § 2-1, og heller ikke hvis det er gått 25 år eller mer fra ytelsen ble mottatt og til salget finner sted.

§ 2-11. (omgjøring av tildeling, tilbakelevering, erstatning)

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 2-7, første ledd, § 2-7 tredje ledd annet punktum og § 2-10, kan allmenningsstyret omgjøre tildeling som er foretatt og kreve virket tilbake eller virkesrabatt eller tilskudd refundert. Verditap på virke som leveres tilbake kan vedkommende virkesberettigede pålegges å erstatte hvis årsaken er at bestemmelsen i § 2-10 første ledd ikke er iaktatt.

Ved salg av mottatt virke, eller hvor vedkommende virkesberettigedes forhold ellers er sterkt kritikkverdig, kan allmeningsstyret, i tillegg til de forføyninger som er nevnt i første ledd, nekte vedkommende ny tildeling for et tidsrom av inntil fem år.

Ved salg av bygninger som nevnt i § 2-10 tredje ledd første punktum, kan allmeningsstyret kreve refundert en forholdsmessig del av bygningenes verdi på salgstiden, svarende til den del virkesrettsytelsen representerer og avpasset etter hvor lang tid som er gått siden ytelsen ble mottatt.

Tildelinger som ikke er mottatt når virkesretten faller bort etter § 2-6, anses som ikke gitt. Virke som på nevnte tidspunkt er mottatt, men ikke benyttet, kan allmeningsstyret forføye over mot refusjon av det vedkommende i tilfelle har betalt.

§ 2-12. (gjenoppføring og utbedring av bygninger etter brann eller annen skade – forholdet til forsikring)

Det gis ikke utvisning, virkesrabatt eller tilskudd til bruk av trebesparende materialer ved gjenoppføring eller utbedring av skadde bygninger som har vært fullverdiforsikret. For bygninger som har vært forsikret etter en lavere verdi, gjelder det samme for den del av gjenoppføringen¹ eller utbedringen som dekkes av forsikringssummen.

I bruksregler etter § 2-17 kan det bestemmes at virkesretten ved gjenoppføring og utbedring skal være videre enn nevnt i første ledd, men også at bestemmelsene i første ledd skal gjelde i den utstrekning bygningene kunne ha vært forsikret.

1 Skal vel være «gjenoppføringen».

§ 2-13. (bygninger som ikke tjener noe aktuelt jordbruksmessig behov)

For nedlagte seterhus og andre bygninger som ikke lenger tjener noe aktuelt jordbruksmessig behov, kan virkesretten ikke nyttes.

Statens skogforvaltning kan likevel, etter forslag fra allmeningsstyret, samtykke i at virkesrett utøves til vedlikehold når vernehensyn, mulighetene for at bygningene senere vil kunne tjene et aktuelt jordbruksmessig behov eller andre særlige hensyn tilsier det. Det er et vilkår for slikt samtykke at vedkommende eiendom oppfyller vilkårene for virkesrett etter § 2-1.

§ 2-14. (føderådsbygninger)

For eiendommer med tilliggende virkesrett omfatter retten også virke til oppføring og vedlikehold av føderådsbygning når eiendommens jordbruksmessige betydning tilsier slik bolig.

I bruksregler for den enkelte allmenning, jfr. § 2-17, kan det fastsettes nærmere bestemmelser om størrelse og standard for føderådsbygninger som det gis ytelser til.

§ 2-15. (driftsbygninger for utvidet produksjon)

For driftsbygninger som er innrettet på eller planlagt for vesentlig større produksjon enn eiendommens fôrgrunnlag gir forutsetning for, kan virkesrett bare utøves for en slik forholdsmessig del av oppføring og vedlikehold som svarer til behovet ved vanlig jordbruksdrift på eiendommen.

§ 2-16. (virkesrett i flere allmenninger)

Har en eiendom tilliggende virkesrett til dekning av sammenfallende bruksbehov i flere statsallmenninger, eller i både statsallmenning og bygdeallmenning, fastsetter allmeningsstyrene i samråd med Statens skogforvaltning – etter å ha gitt den virkesberettigede anledning til å uttale seg – hvor stor del av eiendommens virkesbehov som skal kunne kreves dekket i hver av allmenningene, og hvordan det for øvrig skal forholdes med utøvelse av virkesretten.

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om hvordan det skal forholdes ved uenighet om avgjørelser etter første ledd.

§ 2-17. (bruksregler)

Det skal fastsettes bruksregler om utøvelsen av virkesretten i allmenningen. Bruksreglene må ikke stride mot loven her.

Bruksreglene skal inneholde:

- a) Retningslinjer om tildeling av virke, eventuelt om virkesrabatt og om tilskudd ved bruk av materialer som erstatter uttak av virke.
- b) Bestemmelse om antall medlemmer og varamedlemmer i allmenningsstyret, jfr. § 1-2.
- c) Bestemmelser om frister i forbindelse med utøvelse av virkesrett, og om hva søknader om tildeling av ytelse må inneholde.
- d) Bestemmelser om kontroll med anvendelse av ytelse til de virkesberettigede.
- e) Bestemmelser om fordeling av oppgaver mellom skogforvaltningen og allmenningsstyret.

Bruksreglene kan dessuten inneholde:

- f) Retningslinjer for bruk av midler til ulike formål.
- g) Bestemmelser om utarbeidelse av budsjett, og eventuelt om frister o.l. i den forbindelse.
- h) Bestemmelser om avgifter som nevnt i § 2-8.
- i) Bestemmelser om at visse spørsmål skal avgjøres ved avstemning blant de virkesberettigede.
- j) Nærmere regler om refusjon etter § 2-11 første og tredje ledd.
- k) Nærmere vilkår for ytelse til gjenoppbygging og utbedring av bygninger etter brann m.v., jfr. § 2-12 annet ledd.
- l) Bestemmelser om størrelse og standard på føderådsbygninger som det gis ytelse til oppføring og vedlikehold av, jfr. § 2-14.
- m) Bestemmelse om at årsmøtet bare skal avholdes hvert annet år.
- n) Andre forhold som det anses hensiktsmessig å regulere ved bestemmelser i allmenningens bruksregler.
 - 1 Skal vel være «gjenoppbygging».

§ 2-18. (utarbeidelse og godkjenning av bruksregler)

Bruksregler utarbeides av allmenningsstyret og Statens skogforvaltning i fellesskap, og skal godkjennes av departementet. Godkjente bruksregler er bindende for Statens skogforvaltning, allmenningsstyret og de virkesberettigede, og legges til grunn for forvaltning og administrasjon av allmenningen, og for utøvelse av virkesretten ved siden av bestemmelsene i denne lov.

Før bruksreglene sendes departementet til godkjenning, skal et utkast ha vært utlagt til gjennomsyn for de virkesberettigede i fire uker, etter forutgående kunngjøring om utleggelsen. Uttalelser som kommer inn, sendes departementet sammen med utkastet til bruksregler.

I den utstrekning godkjenning blir nektet, utgår vedkommende bestemmelser av bruksreglene, hvis ikke allmenningsstyret går med på å endre dem overensstemmende med departementets forslag. Departementet kan av eget tiltak foreta slike endringer som kreves til oppfyllelse av bestemmelsene i § 2-17 annet ledd bokstav a til e.

For statsallmenninger som ikke har allmenningsstyre, jfr. § 1-2 første ledd, kan departementet fastsette bruksregler etter at et utkast har vært utlagt til gjennomsyn for de virkesberettigede i fire uker etter forutgående kunngjøring om utleggelsen. Det samme gjelder også ellers for bruksregler til oppfyllelse av bestemmelsene i § 2-17 bokstavene a til e, for så vidt pålegg om å utarbeide utkast overensstemmende med første og annet ledd ikke blir etterkommet innen en fastsatt frist.

§ 2-19. *(forholdet mellom bruksregler og vedtekter etter fjellovens § 14)*

Allmenningsstyret, Statens skogforvaltning og departementet skal påse at bruksregler ikke kommer i strid med vedtekter for allmenningen fastsatt etter lov av 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) § 14. Spørsmål som berører forholdet til slike vedtekter, eller som ellers har betydning for utøvelse av rettigheter etter fjelloven, skal søkes avklart med fjellstyret før utkast til bruksregler legges ut til gjennomsyn for de virkesberettigede etter § 2-18 annet ledd. Er det uenighet mellom allmenningsstyret og fjellstyret om et spørsmål skal reguleres av vedtekter etter fjelloven eller av bruksregler etter denne lov, avgjøres dette av departementet.

§ 2-20. *(kunngjøring, ikrafttredelse og endring av bruksregler)*

Bruksregler som er utarbeidet og godkjent overensstemmende med § 2-18 skal allmenningsstyret besørge kunngjort for de virkesberettigede. Bruksreglene trer i kraft fire uker etter at de er kunngjort.

Bestemmelsene i §§ 2-18 og 2-19 og i denne paragrafs første ledd gjelder tilsvarende ved endring av bruksregler.

Bruksreglene skal gjennomgås og eventuelt endres minst hvert 20. år.

§ 2-21. *(behandling av spørsmål om virkesrett)*

Spørsmål om tilståelse av virkesrett etter § 2-1 og om bortfall av virkesrett etter § 2-6 avgjøres av departementet og allmenningsstyret i fellesskap. For avgjørelse kreves det enighet mellom departementet og allmenningsstyret. Avgjørelsen kan ikke påklages.

Er det uenighet mellom departementet og allmenningsstyret om en eiendoms tilliggende virkesrett skal anses bortfalt etter § 2-6, kan så vel departementet som allmenningsstyret kreve avgjort ved dom om vilkårene foreligger.

Bortfall av virkesrett etter § 2-6 inntreffer først når departementet og allmenningsstyret har truffet avgjørelse om det og eieren av vedkommende eiendom er underrettet om avgjørelsen. Dette gjelder også når spørsmålet om vilkårene for bortfall foreligger er avgjort ved dom uten noen forutgående avgjørelse. Blir det reist søksmål om avgjørelsen kan departementet i samråd med allmenningsstyret bestemme at virkesretten skal bestå inntil spørsmålet er rettskraftig avgjort.

§ 2-22. *(betaling for ytelser)*

Den som utøver virkesretten er ansvarlig overfor allmenningen for riktig betaling av allmenningsytelsene. Ytelsene kan om nødvendig gjøres betinget av at det stilles betryggende sikkerhet for riktig betaling.

Kapittel 3. Valg av allmenningsstyre.

§ 3-1. *(alminnelige regler om stemmerett)*

Allmenningsstyre velges av og blant de virkesberettigede i allmenningen. Virkesrett begrenset til spesielle behov i forbindelse med seterdrift o.l., gir ikke den berettigede stemmerett med mindre departementet bestemmer noe annet.

§ 3-2. (stemmerettens innhold, stemmegivning og fullmakt til å avgi stemme)

Det kan avgis to stemmer for hver eiendom bruksrett ligger til, enten slik at den som alene har stemmerett kan avgi to stemmer, eller slik at to som begge har stemmerett kan avgi hver sin stemme ved fremmøte. Følgende regler gjelder for utøvelse av stemmeretten:

1. Ektefeller har begge stemmerett ved fremmøte. Det samme gjelder samboere hvor begge har undertegnet erklæring til allmenningsstyret om at begge skal stå i manntallet som stemmeberettigede.
2. Eies den eiendom bruksretten ligger til i sameie mellom to personer, har hver én stemme ved fremmøte. Ellers kan stemmeretten utøves av en eller to av sameierne som fremlegger skriftlig fullmakt gitt i henhold til reglene i lov av 18. juni 1965 nr. 6 om sameige §§ 4 til 7. For ektefeller som er sameiere gjelder nr. 1 ovenfor.
3. For eiendom som eies av en fylkeskommune, en kommune, et selskap, et samvirkeforetak, en stiftelse, en forening, et bo eller lignende, utøves stemmeretten ved skriftlig fullmakt undertegnet av rette vedkommende.
4. For eiendom som er forpaktet tilligger stemmeretten eieren, med mindre det overensstemmende med § 2-4 er avtalt at virkesretten skal utøves av forpakteren, og det på valgdagen gjenstår minst to år av forpaktningstiden. Når stemmeretten tilligger forpakteren har også dennes ektefelle stemmerett i samsvar med nr. 1 ovenfor.

Stemmegivningen kan bare skje skriftlig på stemmesedler som utleveres under årsmøtet. Stemmegivning ved fullmakt kan bare skje i de tilfelle som er nevnt i første ledd nr. 2 og 3.

For umyndige personer utøves stemmeretten av vergen.

Ingen kan avgi mer enn to stemmer. I tilfelle hvor både vergen og den umyndige har stemmerett, kan likevel vergen stemme både for seg selv og den umyndige.

Endret ved lov 29 juni 2007 nr. 81 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 23 nov 2007 nr. 1287).

§ 3-3. (valgbarhet)

Valgbare som medlemmer og varamedlemmer av allmenningsstyret er myndige personer som har stemmerett etter §§ 3-1 og 3-2, eller som er sameiere i eiendom med tilliggende virkesrett i allmenningen, med følgende begrensninger:

1. Av flere personer som har stemmerett for en og samme eiendom, er bare én valgbar.
2. En verge er ikke valgbar i egenskap av verge.
3. En forpakter med forpaktningssavtale som utløper i perioden er ikke valgbar.
4. Stemmeberettigede som er fast bosatte utenfor allmenningsbygdelaget er ikke valgbare.

§ 3-4. (bortfall av valgbarhet i valgperioden, innkalling av varamedlem)

Hvis et medlem eller varamedlem av allmenningsstyret i løpet av valgperioden ikke lenger oppfyller vilkårene for valgbarhet, trer vedkommende ut.

Varamedlem skal fortrinnsvis innkalles som stedfortreder for styremedlem valgt for samme valgperiode som varamedlemmet selv, og bare subsidiært for medlem valgt for en annen valgperiode.

§ 3-5. (tidspunkt for valget, antall som skal velges, funksjonstid)

Valg av allmenningsstyre holdes hvert annet år på årsmøtet. Funksjonstiden for styrets medlemmer er fire år.

Det velges halvparten av det antall styremedlemmer som er fastsatt, jfr. § 2-17 annet ledd bokstav b, og minst et tilsvarende antall varamedlemmer, i det halvparten av de valgte trer ut hvert annet år. Ved første gangs valg etter lovens ikrafttredelse, og når det skal velges et større antall styremedlemmer og/eller varamedlemmer enn tidligere, avgjøres det ved loddtrekning hvem av de nyvalgte som skal tre ut etter to år. Er antallet et ulikt tall, trer den minste del ut etter to år.

§ 3-6. (plikt til å motta valg, fritak)

Personer som er valgbare etter § 3-3 plikter å motta valg, med mindre vedkommende enten vil være fylt 65 år på valgdagen, eller ved utløpet av inneværende valgperiode vil ha fungert som medlem av allmenningsstyret i fire år. Den som vil kreve seg fritatt, må melde fra om dette til valgkomiteen innen tre uker fra utleggelsen av manntallet.

§ 3-7. (valgkomité, forslag på styremedlemmer og varamedlemmer, motforslag)

Valget tilrettelegges og ledes av en valgkomité på tre til fem medlemmer som velges av de stemmeberettigede i forbindelse med styrevalget, jfr. § 1-6 første ledd nr. 2. Valgkomiteen velger selv sin leder.

Valgkomiteen skal fremme forslag på styremedlemmer og varamedlemmer i det antall som skal velges, og forslag til medlemmer i valgkomiteen.

Valgkomiteens forslag skal legges ut til gjennomsyn sammen med de øvrige årsmøtedokumenter, jfr. § 1-5 annet ledd. Eventuelle motforslag kan innleveres valgkomiteen av enhver stemmeberettiget innen to uker før valget avholdes, og skal være tilgjengelige for gjennomsyn senest en uke før årsmøtet.

§ 3-8. (manntall)

Manntall over de stemmeberettigede utarbeides av allmenningsstyret. Allmenningsstyret skal sørge for at manntallet legges ut til gjennomsyn innen utgangen av januar måned i valgåret, og skal samtidig kunngjøre utleggelsen.

§ 3-9. (klage over manntallet)

Klage over manntallet må fremsettes skriftlig overfor allmenningsstyret senest tre uker etter kunngjøringen. Allmenningsstyret skal behandle klagen snarest mulig, og senest innen én uke før valget. Klageren, og i tilfelle de hvis stemmerett ellers berøres, gis skriftlig underretning så snart avgjørelsen foreligger.

§ 3-10. (gjennomføring av valget)

Valg av allmenningsstyre foregår på følgende måte:

1. Det stemmes ved en og samme stemmeseddel på styremedlemmer og varamedlemmer i det antall som skal velges. Alle stemmesedler hvor minst én valgbar person står oppført, telles med.
2. Stemmer på personer som ikke er valgbare, settes ut av betraktning ved valgoppgjøret. Er et navn ført opp flere ganger, regnes det som oppført bare én gang. Er det på en stemmeseddel oppført navn på flere valgbare personer enn det antall styremedlemmer og varamedlemmer som skal velges, anses de overskytende navn som står sist i rekkefølgen som ikke oppført.
3. Ved valgoppgjøret telles samtlige stemmer. De som har fått flest stemmer er valgt til

styremedlemmer. De som deretter har fått flest stemmer er valgt til varamedlemmer.

4. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 3-11. (protokollføring)

Valgresultatet og de beslutninger som treffes i forbindelse med valget, skal av valgkomiteens leder føres inn i årsmøteprotokollen, jfr. § 1-5 siste ledd.

§ 3-12. (omkostningene ved valget)

Samtlige omkostninger i forbindelse med valget dekkes av allmenningskassen.

Kapittel 4. Forskjellige bestemmelser.

§ 4-1. (begrensninger i utøvelsen av bruksrettene)

Virkesrett etter kapittel 2 eller annen bruksrett i statsallmenning skal ikke være til hinder for at Statens skogforvaltning, med samtykke fra allmenningsstyret og/eller i tilfelle fra fjellstyret, beslutter og iverksetter slike begrensninger i utøvelsen av bruksrettene som anses nødvendige for å opprettholde allmenningens yteevne.

Begrensninger som nevnt i første ledd kan også gå ut på fredning av deler av allmenningen mot bestemte slags bruk, eller begrensninger i utøvelsen av bruksrettene av hensyn til naturmiljø og friluftsliv.

Begrensninger i utøvelsen av bruksrettene etter første og annet ledd kan gjelde for et angitt tidsrom eller inntil videre.

Er det uenighet mellom skogforvaltningen og allmenningsstyret og/eller fjellstyret om nødvendigheten av tiltak som nevnt i første og annet ledd, eller om hvilket omfang de bør gis eller på hvilken måte de bør iverksettes, avgjøres spørsmålet av departementet. For øvrig kan enhver bruksberettiget påklage fastsatte begrensninger i utøvelsen av bruksrettene til departementet.

Skogforvaltningen skal besørge begrensninger i utøvelsen av bruksrettene kunngjort for de bruksberettigede på hensiktsmessig måte. Begrensningene trer i kraft fire uker etter at de er kunngjort, hvis ikke et senere ikrafttredelsestidspunkt er angitt i kunngjøringen. Klage har ikke oppsettende virkning, med mindre departementet bestemmer det.

§ 4-2. (jordskifte)

Statsallmenning kan inngå i slikt jordskifte som omhandlet i lov av 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. § 2 første ledd bokstavene b og e.

Grenser mellom statsallmenning og bygdeallmenning, mellom statsallmenninger, og mellom statsallmenning og annen tilstøtende eiendom, kan klarlegges, oppmerkes og beskrives etter reglene i jordskiftelovens §§ 88 og 89.

For øvrig får jordskiftelovens bestemmelser ikke anvendelse på statsallmenninger, bortsett fra § 33 annet ledd om beiteordning.

Krav om jordskifte som nevnt i første ledd, eller om grensegang etter annet ledd, kan fremsettes av departementet, av allmenningsstyret og av fjellstyret.

§ 4-3. (skogbruksplan)

Det skal til enhver tid foreligge en skogbruksplan for drift og skjøtsel av skogen i en statsallmenning. Skogbruksplanen skal inneholde nødvendige opplysninger om skogen, og en plan for avvirkning og investeringer. Hensynet til naturmiljø og friluftsliv skal være innarbeidet i planen.

Statens skogforvaltning er ansvarlig for at skogbruksplan blir utarbeidet, og at dette skjer i samråd med allmenningsstyret og fjellstyret.

§ 4-4. (fordeling av inntekter etter fjelloven)

Når inntekter som etter lov av 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) skal tilfalle fjellkassen må anses innvunnet på bekostning av virkesretten i allmenningen, kan allmenningsstyret kreve å få disponere en forholdsmessig del av slike inntekter til skogfremmende tiltak.

Spørsmål om inntektsfordeling etter første ledd skal drøftes mellom allmenningsstyret, fjellstyret og Statens skogforvaltning. Oppnås ikke enighet, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4-5. (overføring av statsallmenning til administrasjon som bygdeallmenning hva skogsdrift og virkesrett angår)

Departementet kan bestemme at statsallmenning med hensyn til skogsdrift og utøvelse av virkesrett skal forvaltes og administreres etter de regler som gjelder for bygdeallmenninger, jfr. lov av 19. juni 1992 nr. 59 om bygdeallmenninger kapittel 5.

Før departementet treffer bestemmelse etter første ledd, må de virkesberettigede ved avstemning ha sluttet seg til ordningen med to tredjedels flertall av de avgitte stemmer.

Ved avstemning gjelder bestemmelsene i §§ 3-1 og 3-2 vedrørende stemmerett, stemmegivning og fullmakt til å avgi stemme.

§ 4-6. (forkynnelse, forliksklage, stevning m.v.)

Om forkynnelse, forliksklage og stevning m.v. rettet til et større eller et ubestemt antall bruksberettigede i statsallmenning, gjelder bestemmelsene i lov av 19. juni 1992 nr. 59 om bygdeallmenninger §§ 1-7 og 1-8 tilsvarende.

§ 4-7. (forskrifter)

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter til gjennomføring av denne lov.

§ 4-8. (departementets godkjennelsesmyndighet og avgjørelser)

Med mindre annet er bestemt kan ikke avgjørelser truffet av departementet i medhold av denne lov påklages.

§ 4-9. (straff og påtale)

Overtredelse av bestemmelsene i denne lov, av bruksregler godkjent av departementet, eller av påbud eller forbud gitt av departementet, Statens skogforvaltning eller allmenningsstyret med hjemmel i denne lov, straffes med bøter.

Både departementet og allmenningsstyret er påtaleberettiget.

Endres ved lov 20 mai 2005 nr. 28 (ikr. fra den tid som fastsettes ved lov) som endret ved lov 19 juni 2009 nr. 74.

§ 4-10. (ikrafttredelse)

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 4-11. (overgangsregler)

For statsallmenninger hvor det ved lovens ikrafttredelse ikke er allmenningsstyre, vedblir denne ordning å bestå inntil departementet bestemmer noe annet, eller til et flertall av de virkesberettigede har krevd at et allmenningsstyre blir opprettet.

Eldre bruksregler blir fortsatt gjeldende inntil nye bruksregler er kunngjort og trådt i kraft overensstemmende med § 2-20 første ledd. Innen fem år etter lovens ikrafttredelse skal det enkelte allmenningsstyre og Statens skogforvaltning ha utarbeidet et utkast til nye bruksregler for allmenningen.

For statsallmenninger hvor ordning som nevnt i § 4-5 allerede er gjeldende ved lovens ikrafttredelse vedblir ordningen å bestå inntil departementet i tilfelle bestemmer noe annet.

Departementet kan for øvrig fastsette nærmere overgangsbestemmelser i forbindelse med lovens ikrafttredelse.

Databasen sist oppdatert 3. mars 2011